Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Antropologia ciała i sprawczości, PG_00201043		
Kierunek studiów	Etnologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2027/2028
Poziom kształcenia	II stopnia	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	2	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	4	Liczba punktów ECTS	4.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Antropologii -> Zakład Etnologii Polski i Antropologii Historii		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Kamil Pietrowiak	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	22.0	48.0	100

Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów i studentek z kulturowymi i społecznymi uwarunkowaniami cielesności, sprawczości i sprawności. Zajęcia pozwolą zrozumieć, w jaki sposób ciało staje się nośnikiem znaczeń, a także jak uczestniczy w tworzeniu tożsamości i relacji społecznych. Szczególna uwaga zostanie poświęcona praktykom cielesnym osób z niepełnosprawnościami oraz analizie codziennych strategii działania.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[ETNOMU2_W04] Ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach etnologii i antropologii kulturowej z innymi naukami humanistycznymi i społecznymi	Student/ka rozumie, jak kategorie cielesności i sprawczości są analizowane w antropologii, socjologii i filozofii.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[ETNOMU2_W03] Ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę w wybranych obszarach wiedzy o kulturze i religii, w tym zna i rozumie znaczenie promocji i ochrony dziedzictwa kulturowego Pomorza, Polski i świata	Student/ka ma wiedzę o kulturowych konstrukcjach cielesności i sprawczości w różnych społeczeństwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[ETNOMU2_W07] Ma pogłębioną wiedzę na temat zaawansowanych metod analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania wytworów kulturowych powstałych w różnych kręgach kulturowych	Student/ka zna metody interpretacji praktyk cielesnych oraz umie analizować ich znaczenie społeczne i kulturowe.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[ETNOMU2_W01] Ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej etnologii i antropologii kulturowej, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności profesjonalnej	Student/ka zna metodologie badania cielesności i potrafi zastosować je w analizie materiału empirycznego.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[ETNOMU2_K01] Krytycznie ocenia posiadaną wiedzę, kompetencje personalne i społeczne; jest gotów do krytycznej oceny odbieranych informacji	Student/ka potrafi krytycznie ocenić własne założenia dotyczące norm cielesnych i sprawnościowych.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ETNOMU2_U09] Komunikuje się w języku polskim i/lub obcym z zastosowaniem profesjonalnej terminologii właściwej dla etnologii i antropologii kulturowej	Student/ka potrafi posługiwać się terminologią z zakresu antropologii ciała i sprawczości w języku polskim i/lub obcym.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ETNOMU2_K02] Jest przygotowany do inicjowania oraz aktywnego uczestnictwa w działaniach na rzecz zachowania narodowego i światowego dziedzictwa kulturowego	Student/ka dostrzega znaczenie refleksji nad ciałem i sprawczością w działaniach na rzecz dziedzictwa kulturowego.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ETNOMU2_U01] Potrafi samodzielnie wyszukiwać, weryfikować, oceniać, selekcjonować informacje, stosując nowoczesne techniki pozyskiwania i analizowania danych z wykorzystaniem różnych źródeł, integrować wiedzę oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy	Student/ka potrafi samodzielnie wyszukiwać i analizować źródła dotyczące cielesności i sprawczości w różnych kontekstach kulturowych.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ETNOMU2_U14] Potrafi pracować w grupie przyjmując w niej różne role, w tym rolę przywódcy	Student/ka potrafi współpracować w grupie podczas analizy studiów przypadków dotyczących cielesności i sprawczości.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ETNOMU2_K06] Wykazuje gotowość do działania na rzecz integracji kultur, realizuje w tym zakresie projekty samodzielne lub grupowe, nawiązuje kontakty z instytucjami kultury	Student/ka rozumie znaczenie refleksji nad cielesnością i sprawczością w działaniach międzykulturowych	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ETNOMU2_U02] Posiada pogłębione umiejętności badawcze, obejmujące analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i konstruowanie narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie etnologii i antropologii kulturowej	Student/ka potrafi zaprojektować i przeprowadzić badanie dotyczące cielesności i sprawczości z użyciem wybranych narzędzi antropologicznych.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

1. Ciało, sprawczość, sprawność wprowadzenie do kluczowych kategorii
2. Ciało w różnych kulturach porównania etnograficzne
3. Ciało jako nośnik znaczeń kulturowych i społecznych
4. Sprawczość i tożsamość jak ciało uczestniczy w tworzeniu ja
5. Praktyki codzienności i cielesne strategie według Michaela de Certeau
6. Ciało w pracy produktywność, wydajność, opór
7. Społeczne i kulturowe modele niepełnosprawności
8. Sposoby budowania sprawczości przez osoby z niepełnosprawnościami
9. Ciała nadzwyczajne sport, wyczyn, przekraczanie granic cielesności
10. Medykalizacja i biopolityka ciała
11. Normy społeczne i dyscyplinowanie ciała
12. Ciało w przestrzeni publicznej i prywatnej

Wymagania wstępne i dodatkowe

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
aktywność podczas dyskusji	51.0%	30.0%
egzamin ustny lub pisemny	51.0%	70.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur

Archer M. (2013a), Człowieczeństwo. Problem sprawstwa, przeł. A. Dziuban, Kraków: NOMOS.

Barnes C., Mercer G. (2008), Niepełnosprawność, przeł. P. Morawski, Warrszawa: Sic!

M. Szpakowska (red.),Antropologia ciała. Zagadnienia i wybór tekstów, Warszawa: WUW,

T. F. Heatheron, R. E. Kleck, M. R. Hebl, J. G. Hull (red.), Społeczna psychologia piętna, Warszawa: PWN.

Certeau M. de (2008), Wynaleźć codzienność. Sztuki działania, przeł. K. Thiel-Jańczuk, Kraków: WUJ.

Goffman E. (2005), Piętno. Rozważania o zranionej tożsamości, przeł. A. Dzierżyńska, J. Tokarska-Bakir, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Uzupełniająca lista lektur

Archer M. (2013b), Jak porządek społeczny wpływa na ludzkie sprawstwo? Refleksyjność jako mechanizm pośredniczący między strukturą a sprawstwem, przeł. T. Skoczylas, w: A. Mrozowicki, O. Nowaczyk, I. Szlachcicowa (red.), Sprawstwo. Teorie, metody, badania empiryczne w naukach społecznych, Kraków: NOMOS, s. 1935.

Barker Ch. (2005), Studia kulturowe. Teoria i praktyka, przeł. A. Sadza, Kraków: WUJ

Bauman Z. (2000), Ponowoczesność jako źródło cierpień, Warszawa: Sic

J.-J. Courtine (red.), Historia ciała, t. 3: Różne spojrzenia. Wiek XX, przeł. K. Bedaid, T. Stróżyński, Gdańsk: słowo/obraz terytoria,

Adresy eZasobów

Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania

Jak różne kultury rozumieją sprawczość cielesną i czym się te podejścia różnią?
W jaki sposób ciało staje się przestrzenią oporu wobec norm społecznych?
Jakie znaczenia kulturowe przypisuje się sprawnemu i niesprawnemu ciału?
W jaki sposób osoby z niepełnosprawnościami budują własną sprawczość w codziennym życiu?
Jakie są społeczne oczekiwania wobec cielesności w miejscu pracy i jak można je podważać?
Co oznacza ciało produktywne w różnych kontekstach kulturowych?
Jak praktyki codzienne (np. chodzenie, jedzenie, poruszanie się po mieście) mogą być rozumiane jako strategie sprawczości?
Jakie wyzwania i możliwości niesie ze sobą badanie ciała w ramach antropologii?

Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu

Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.